

Княгиня

КУПИТИ

Книга «Княгиня» — це збірка трьох перших повістей Тараса Шевченка, що були написані Кобзарем у період заслання. Прозові твори Шевченка створені на ідейному підґрунті поем письменника, вони є свідченням болю і страждань автора, та водночас — його незламної віри в силу людського духу й правду. Погляд на творчість Кобзаря з перспективи його прози відкриє читачам несподівані й подекуди значно більш позачасові сторони творчого доробку класика.

Повість «Княгиня» — це твір Шевченка з елементами біографії реальних постатей, що зображає складну соціальну дійсність і проблеми етичного вибору в українському суспільстві. У центрі сюжету стоїть історія про занепад поміщицької родини та болючу долю княгині Катрусі. Автор використовує цей сюжет, щоб показати, як аморальність і бездушність вищих верств населення призводять до трагедії простих людей. Шевченко досліджує теми нерівного шлюбу, кріпацтва, морального падіння та суспільної несправедливості.

У повісті «Наймичка» Тарас Шевченко звертається до теми жіночої долі, де центральною фігурою є мати, яка змушена приховувати своє материнство через тиск упереджень суспільства. Вона стає символом моральної витривалості та благородства, попри всі випробування, які їй доводиться витримати. Наймичка стає жертвою безжальної думки оточення, але її історія не лише про страждання. Повість «Наймичка» — це також розповідь про любов, відданість і надію на краще майбутнє.

Своєю чергою в повісті «Варнак» Шевченко досліджує тему соціальної несправедливості та людської честі через призму особистих переживань головного героя. Дія відбувається в умовах жорстокої реальності, з якою зіткнувся колишній каторжник, змушений боротися за виживання в соціумі, яке не пробачає помилок. Образ головного героя Кирила є символом безправ'я і відчаю, що пронизує долі багатьох персонажів мистецтва письменника. Злидні й труднощі: очі Кирила бачать світ, сповнений мук, герой бореться із зовнішніми обставинами, намагаючись знайти своє призначення. Чи керує ним помста? У виданні «Княгиня» Шевченко дасть відповідь на це запитання, та розповідь про моральні дилеми, що просочили повість «Варнак».

Наймичка

Між містом Кременчуком та містом Ромном лежить великий чумацький шлях, що зветься Ромоданівським. Відкіля взялася така назва — достеменно невідомо. А чумаки розповідають ось яку билицю.

Жив у місті Крюкові (отому, що за Дніпром, навпроти Кременчука) багатий-пребагатий чумак Роман. Що літа божого виряджав він дві валки, отак возів на двадцять кожна, одну на Дін по рибу, а другу в Крим по сіль. К першій Пречистій чумаки, його наймити, верталися у місто Крюків. Половину добра вони скидали у коморах, а з другою половиною він уже сам вирушав у місто Ромен з своєю валкою. А йшов він ось якою дорогою: спершу на Хорол, так що Золотоноша була йому вправоруч, а Веселий Поділ уліворуч, потім з Хорола на Миргород, з Миргорода на Лохвицю, а з Лохвиці вже на Ромен. Отож міркуйте самі, якого він круга раз у раз давав. І для поштаря це неабищо, а вже про чумака так нема що й казати. От якось він, продавши нароздріб і частку гуртом своє добро в місті Ромні, думав був вертатися додому, та зупинився ненадовго коло корчми, коло тої самої корчми, що й тепер стоїть за містом Ромном, під вербами, на Лохвицькій та Зіньківській дорозі й на Ромоданівському шляху.

А тут уже, під вербами коло корчми, стояло десятків зо два чумацьких возів розпряжених, а де-не-де під возами сидять собі добрі люди та горілку кружують. От він зупинився з своєю худобою, зняв шапку, помолився Богу й, повернувшись до чумаків, сказав:

— Благословіте, панове молодці, воли попасать!

Чумаки одповіли йому так:

— Боже благослови, поле велике! — і взялися за своє діло. А він, покинувши воли в ярмах, пішов до корчми, кажучи:

— Я тільки чвертку вип'ю.

Заходить у корчму, а там шинкарочка мов на картині намальована, наче шляхтянка яка. Чумак Роман був уже не молодий, одначе і в нього серце заграло, як глянув він на таку кралю. Краля це зметикнула та, усміхнувшись, і питає його:

— А чого вам доброго треба, господи чумаче?

Вона таки вмiла й по-московському слiвце закинути.

— А ось чого менi треба, моя добродiйко: кварту горiлки, та двi кварта меду, та сама сядь коло мене.

— Добре, — сказала шинкарка i, наливши йому кварту горiлки, piшла в льох з поставцем i принесла меду.

Сидить чумак Роман кiнець столу, закуривши свою чумацьку люльку, а коло нього сидить молода шинкарочка та дивиться на його сивi вуса своїми голубиними оченятами. П'є чумак Роман, кружає вiн сiбною чарою горiлку гiрку, а молода шинкарочка золотим кубком — мед солодкий. Довго вони вдвох собi сидiли, пили та всяких piсень спiвали. Надворi вже й стемнiло, а вони сидять собi, п'ють та спiвають. Уже й темна нiч надворi, вже б чумаковi i в дорогу час, а вiн сидить собi та п'є. Вже й до пiвночi береться, а вiн усе-таки сидить i п'є, шинкарочка, знай, наливає, а воли бiдолашнi в ярмах стоять. Ось уже й Чепiга, i Волосожар за гору сховалися, i зiрниця зiйшла. Чумак Роман неначе схаменувся, взяв шапку, люльку i вийшов iз корчми, лiг на возi, накрився свитою i ледве промовив: «Соб, мої половiї». Воли рушили, взяли соб та й piшли чистим полем, а не Лохвицькою дорогою. Не знати, чи довго вони так iшли, чи довго чумак Роман спав, тiльки прокинувся вiн уже в мiстi Кременчуцi. Його слiдом поiхали iншi чумаки, i пробили широку дорогу, i назвали її Романовим шляхом. А чому його звать Ромоданом, цього чумаки не знають.

Отак слово до слова оповiдають у народi про Ромоданiвський шлях. Не усмiхайтесь добродушно, мiй ласкавий читальнику, я й сам мало вiрю цiй оповiдцi, та з обов'язку списателя повинен був згадати про сю пу-сту вигадку народну.

Ближе до правди можна гадати ось що про те, як виник Ромоданiвський шлях. Чи не проклав його князь Григорiй Ромодановський, який року 1686-го водив московську рать пiд Брусяну гору, чигиринську резиденцiю невгамовного гетьмана Петра Дорошенка? Я думаю, це бiльше скидається на правду.

Та хто б не проклав цей шлях, нам, правду сказати, нема до того дiла. А заговорили ми про нього тiльки тому, що подiя, яку я описую, сталася по

боках його. Та щоб ви добре собі уявили, який той Ромоданівський шлях, то я додаю ось що.

Прикметний шлях цей тим, що, простягшись на цілих триста верстов, починаючи од Ромна й до Кременчука, він не проходить ні через одне місто чи містечко, ні через село, ні навіть через хутір. Пролягає собі серед чистого, рівного, зеленого поля. Тільки де-не-де стоять корчми з великими стодами та глибокими криницями, зробленими власне для російських фурманщи-ків, бо наші чумаки ніколи не спиняються в корчмах. А по боках Ромоданівського шляху часто трапляються земляні вали, різні за величиною і формою, порослі пириєм. Частенько мріють і могили, зовсім круглі, сажнів п'ятдесят у діаметрі. Є й більші, й менші, і все з виходами: двома, трьома й чотирма, як на якій могилі. А є й такі насипи (і це найбільші), що й форму їх не можна визначити. Це шанці, різні завбільшки і в різних напрямках. Треба гадати, що форму цих шанців згодом попустили користолюбні й цікаві потомки. Не пам'ятаю, хто саме пробував добувати селітру з Орельських валів, або так званої лінії, що її побудував Петро Перший між Дніпром і Доном, на березі річки Орелі, та результати вийшли зовсім нікудишні. Отож може бути, що й до тих могил, які я описую, підступався хтось ласий до селітри — який-небудь Ходаковський. Не знаю, нехай про те відають антикварії.

Треба ще додати, що всі ті могили мають свої назви, як-от: Няньки, Мордачові, Королеві і т. д. Останні — може, то окопи Карла XII, бо він колись у цьому краї шведяв з своїми синьокаптанними шведами.

Я, однак, зловживаю терпеливістю моїх ласкавих слухачів: розносився з своїм Ромоданом, як дурень з писаною торбою, набалакав, як та перекупка-бублейниця, а про саме діло не сказав ще ні слова.

Недалеко від Ромоданівського шляху, по правий бік (як їхати з Ромна), лежить широка прегарна долина, оточена невисокими горбами, обставленими, неначе сторожею, столітніми дубами, липами та ясеня-ми; уздовж широкої долини блискучою білою смугою ззивається Сула. По берегах її стоять, порозпускавши свої зелені коси, старі верби та берести. Вздовж берега Сули розкинулося велике село, затулене темно-зеленими садами; тільки де-не-де з густої зелені витинається біла цяточка, — то біла

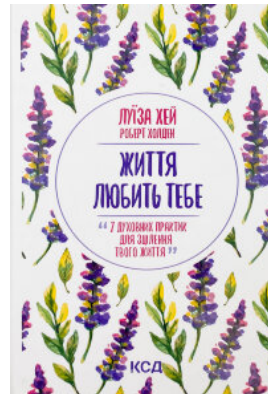
хата з солом'яною покрівлею. Отакі мало не всі села на Україні, хіба що коло них більше чи менше вітряків. І так привітно махають вони своїми крилами стомленому подорож-ньому, гостинно запрошуючи одпочити в своїх зелених пахучих садках.

Сонце хилилося до обрію і своїм жовто-багряним світлом золотило і без того золоті, заставлені полукіпками лани благодатного села. Широка долина вкрилася прозорим ясно-синім туманом і сховала в ньому чарівну лінію свого обрію. Сула зайнялася матовим рум'янцем, як засмагла на сонці молода жниця, що зустрілася з милим косарем своїм. По жовто-пурпуровій маті вихлястої Сули де-не-де тягнуться за рибальським човном світлі блискучі струминки. Тягнуться і зникають у темно-зеленому очереті. Вербий берести ще нижче схирилися до води, мов плачуть, що вмирає день.

Рекомендована література

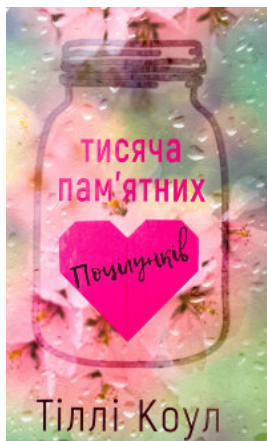
Без Меріт

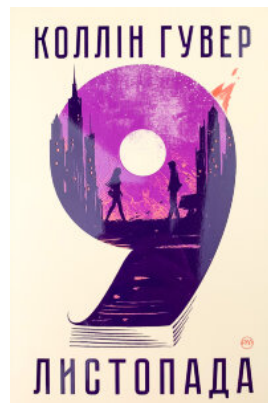
Життя любить тебе. 7
духовних практик для
зцілення

Тіло веде лік. Як
лишити психотравми в
минулому

Тисяча пам'ятних
поцілунків

9 листопада

Це почалося не з тебе.
Як успадкована
родинна травма
формує нас і як
розірвати це коло

Перейти до категорії
Проза

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ